

Ташбаева Гүлмайрам Абдиашимовнанын «Салттуу кыргыз үй-бүлөсүндө балдарды эмгекчилдикке тарбиялоодо ата-эненин ролу жана азыркы мектеп практикасында пайдаланууну өркүндөтүү» аттуу темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясына илимий жетекчиси педагогика илимдеринин доктору, профессор Муратов Абдыкерим Жаркынбаевичтин

пикири

Диссертациялык изилдөө кыргыз этнопедагогикасындагы «салттуулук», «салттуу кыргыз үй-бүлөсүндө тарбиялоо», «элдик педагогикада балдарды эмгекке тарбиялоо» сыяктуу түшүнүктөрдүн маани-маңызын, аларды азыркы учурда колдонуунун технологияларын ачып көрсөткөндүгү менен актуалдуу. Ааламдашуу доору жана азыркы гиперцивилизация бизди улуттук уңгудан улам алыстаткан сайын башаттарыбызга кайрылуу оор да, керектүү да илимий педагогикалык объект болуп отурат. Бул аспектиден изденүүчүнүн эмгеги бүгүнкү күн үчүн өзгөчө маанилүү.

Г.А.Ташбаева салттуу тарбия берүүнүн теориясына жана тарыхына кайрылганда эмгек тарбиясынын адам турмушундагы ролун философиялык, антропологиялык, тарыхый, этнографиялык эмгектерге таянып, бул ишмердүүлүктүн адамзат коомундагы өтө узак эволюциясын кыскача баяндап берет, бул, албетте, өз объекти үчүн керектүү методологиялык жол экендиги талашсыз.

Изилдөөнүн башкы аспектиси – кыргыз үй-бүлөсү, андагы ата-эне, ошол үй-бүлө институтунун, ата-эненин балдарды эмгекчилдикке тарбиялоо процессинин табигый мыйзам ченемдүүлүктөрү жана алардын ар бир коомдогу идентификациялык өзгөчөлүгү. Изденүүчү белгилегендей салттуу кыргыз үй-бүлөсүндөгү тарбиялоонун биринчи милдети – балдарды эмгектенүүгө, өз оокатын өзү таап жегенге, өз жанын гана эмес, үй-бүлөсүн, уруусун бакканган көнүктүрүү. Мындай аракеттерге мисалдарды автор «Манас» эпосу баш болгон элдик фольклордук чыгармалардан, төкмө

ырчылардын мурастарынан, философиялык-этикалык мааниси жогору элдик афоризмдерден белгилеп көрсөтөт.

Издөнүүчү салттуу кыргыз үй-бүлөсүндөгү гениалдуу идеяларды көрө билген жана аларды айта алган, эмгегин жазууда этнопедогогикалык изилдөөлөрдү үйрөнүп чыккан. Диссертацияда материалдар жана булактар катары карыялар менен баарлашуулар, кыргыз үй-бүлөлөрүнүн жашоо-шарттарын, тарбиялык традицияларын үйрөнүү, С.М.Абрамзон баш болгон советтик окумуштуулардын этнографиялык изилдөөлөрүн колдонуу сыяктуу методдор ыктуу колдонулган.

Г.А.Ташбаева байыртадан тартып азыркы күнгө чейинки кыргыз урууларынын, уруктарынын, элинин эмгектенүү маданиятын, эмгекке болгон мамилесин, эмгек формаларын үйрөнүп чыккан жана алардын педагогикалык маанисин өзгөчө белгилеген. Илимий ишине объект кылып алган салттуу кыргыз үй-бүлөсүндөгү ата-энелердин ролун көрсөтүү үчүн ондогон таанымал жана бейтааныш адамдардын өмүр жолунан мисалдарды алган жана алар анализденип, синтезделген.

Этнопедагогика багытындагы Г.Н.Волков, Б.Апышов ж.б. окумуштуулардын ойлорун өз эмгегинде пайдалана алган. Диссертациясында эң негизгиси – салттуу кыргыз үй-бүлөлөрүнүн балдарды ата-энелер аркылуу эмгекке тарбиялоо салттарын азыркы билим берүү уюмдарында колдонуунун технологиялары сунушталгандыгында.

Диссертациянын теориялык жоболору илимий-тажрыйбалык жыйындарда апробациядан өткөрүлгөн. Өз теориялык ойлорун Кыргызстандын, Орусиянын жана башка чет мамлекеттердин КР ЖАК талап кылган илимий журналдарында жарыялаган.

Диссертант илимий иш жазуунун теориялык-методологиялык базасын, изилдөөнүн концепцияларын жана методдорун өздөштүргөн.

Илимий изилдөөнүн теориялык жоболору эмгекте, жалпысынан, жеткиликтүү жана ынандуу чагылдырылган.

Г.А.Ташбаеванын кандидаттык диссертациясы жана анын жыйынтыктары илимий жаңылыгы жана практикалык мааниси боюнча салттуу кыргыз үй-бүлөсүндө балдарды ата-энелери эмгекке тарбиялоо традицияларын ачып берген жана аларды азыркы мектеп практикасында колдонуу технологияларын көрсөткөн эмгек деп эсептеймин.

Изилдөөнүн илимий жыйынтыктары жана жалпы жоболору жаңы жана маанилүү. Алар кыргыз этнопедагогикасы боюнча мындан кийинки изилдөөлөрдү жүргүзүүчүлөргө жардам берет деп ойлоймун.

Диссертациянын авторефератында изилдөөнүн мазмуну, негизинен, чагылдырылган, андан эмгектин ырааттуу логикасын андап билүүгө болот.

Иш макалалар түрүндө педагогикалык коомчулукка тараган.

Жыйынтыктап айтканда, **Ташбаева Гүлмайрам Абдишимовнанын «Салттуу кыргыз үй-бүлөсүндө балдарды эмгекчилдикке тарбиялоодо ата-эненин ролу жана азыркы мектеп практикасында пайдаланууну өркүндөтүү»** деген темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы жана анын авторефераты Кыргыз Республикасынын Жогорку Аттестациялоо комиссиясынын «Окумуштуулук даражаларды берүүнүн тартиби жөнүндөгү жобосуна» ылайык иштелип чыккан эмгек болуп саналат. Изилдөөнүн автору Г.А.Ташбаева аталган адистик боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын алууга татыктуу.

Мен, илимий жетекчи катары, Ташбаева Гүлмайрам Абдишимовнанын «Салттуу кыргыз үй-бүлөсүндө балдарды эмгекчилдикке тарбиялоодо ата-эненин ролу жана аны азыркы мектеп практикасында пайдаланууну

өркүндөтүү» деген темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган эмгегинин айрым мүчүлүштүктөрү Диссертациялык Кеңештин эксперттери менен иштөөдө, алдын ала талкуулар учурунда дагы арылтылат деп эсептеймин жана диссертацияны коргоого сунуш кыламын.

*Илимий жетекчи: педагогика
илимдеринин доктору, профессор*

Муратов А.Ж.

14.12.2023-жс.

